

τορθώση μιὰ συντροφιά φωτισμένων ἀνθρώπων, κ' αὐτό τὸ ἴδιο εὐκολώτερον μπορεῖ νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ, καὶ πῶς ἀποτελεσματικὰ νὰ τὸ ἐνεργήσῃ, λίγο λίγο, ἀργὰ ἀργὰ, μὰ τὸν καιρὸ, ἀμέθοδον ἄς εἶναι κ' ἐλεύθερον, κατὰ τὴν ὁρεξὴ τῆς καὶ κατὰ τὸ κέφι τῆς, ἢ ἐργασία πολλῶν ἀνθρώπων πάντα, ὅμως ἐργασίᾳ ἀτομικῇ, χωριστὰ ἢ μίᾳ ἀπὸ τὴν ἄλλην, ἀναρχικῇ, ἂν θέλετε, ὅμως πῶς τακτικῇ μὲ τὰ δικά μας πράγματα, πῶς καρπερῆ στὰ χρώματά μας, καὶ γι' αὐτὸ πῶς θετικῇ. Ἡ σκέψη μου αὐτὴ θὰ χρειάζονταν πλατύτερον κάπως νὰ ἐξηγηθῇ, ἂν δὲν ἔπραπεν, ὅπως ὕπως, νὰ σταματήσω ἐδῶ πέρα.

Κωστῆς Παλαμάς

TURRIS INFRACTA

(Διάλογος μέσα σ' ἓνα ὄνειρο)

ΣΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Σὲ ἀπόμακρον χρόνον καὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἔμπροσθεν εἰς μυστήριον τῆς γέννησός σου καὶ τῆς ζωῆς ξύπνησε τὸ βαθὺ πνεῦμα ποῦ φώλιαζε μέσα στὴν αἰσθησι τῶν πρώτων ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ μὲ πλειότερη νόησι καὶ προσοχῇ ὁ ἄνθρωπος ἔστρεψε τὰ μάτια του κ' εἶδε τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς θρησιμβητικῇ νὰ ξετυλίγεται ἔμπροσθέν σου, μυριοκίτη καὶ μυρσιόμορφη. — τίπτοιαι ε' ἀπὲί σου. — καὶ μέσα ἔστους στεναγμοὺς τῶν ζεφύρων καὶ ἔστὸ τιμωτοπύλλμα τῶν ἀνέμων, μέσα ἔστὸ ξεψύχισμα καὶ ἔστὸ ἀνεμόβροσμα τῶν θαλασσῶν, ἔστὴν ἠχώ καὶ ἔστὰ κρητομυλήματα ποῦ στέλνουν τὰ μακρονὰ βουνα κ' ἠ κρητοὺς πηγὰς, τὰ βαθυὰ δάση, ἠ κρητοφὲς τῶν δένδρων κ' ἠ κρητομένες ρίζες, μέσα ἔστὴν ἀγκαιρὰ τὴ μυρσιόχη τῆς φύσεως, γροίκησε τὸν μυστικὸ παλμὸ τῆς ζωῆς τῆς, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ γιὰ πρώτη φορὰ ἀντίκρισε τὴ ψυχὴ του κ' ἔννοιωσε ν' ἀναβλύξῃ μέσα τῆς ὁ κρητοφὸς ρυθμὸς τῆς, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ ἔνας λόνος νέος καὶ μίᾳ χαρὰ νέα ἐπλημύρσισε τὰ στήθη του καὶ μίᾳ νέα ἀνάγκη τὸν ὤθησε κ' ἔπλησε τὸν πρώτο ἀνδρὸ, κ' ἔπαιξε τὴν πρώτη μελωδία, μέτρησε τοὺς ρυθμοὺς τῶν θαλασσῶν, ἀκροσε τοὺς μουσικοὺς θροιάμβους τῶν πουλιῶν, κ' ἔπαιξε τοὺς πρώτους στίχους, κ' ἔγραψε τὸ πρώτο τραγοῦδι, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ὡ ἀδελφὴ μου Μουσική, μίᾳ μοῖρα μᾶς ἔνωσε σφιχτὰ καὶ ἐχώριστα μὲς ἔστους αἰῶνας, ἔστὴν προὴ θεία ἔστὴν φέλλμα

θεῖο, ἀπὸ ἀνθεροποίητα χεῖλη, μοῦχναςες ἄτις φλέβες μου ἔβη τὴν μέθη τῆς ἀγάπης σου, καὶ ἄν κισσὸς ἄνλος ἄπλωσες τὰ χάρδια σου γύρω ἄτὸν κορμὸ τῆς ψυχῆς μου, ποθεινὴ, γλυκεῖα κ' ὑποτακτικὴ. Τὸ ἔνδοξο μυστήριον τῶν γάμων μας οὐρανὸς καὶ γῆ τὸ εὐλόγησαν, καὶ διὰ τὸ φίλημά μας ἔκαρποφόρησεν ἀλλήλαξαν οἱ θεοί, καὶ ἄνθρωποι καὶ ἥρωες ἀνατρίχιασαν θεόπνευστοι ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ψυχῆς διὰ τὸ ἄν ἀιδέρια λιτανεῖα καὶ ἄν μεγαλόπρεπη πομπή, γύρω ἄτῆ φύσι, ἀπλωθήσαν οἱ θρηνοὶ τοῦ Αἴνου, κ' οἱ θρίαμβοὶ τῶν παιάνων, κ' ἡ μέθη τῶν διθυράμβων.

Μαζὺν ἀπὸ τότε ἀδελφωμένες, μέσ' ἄτῆν θριαμβευτικὴ πορεία τῶν ἐποχῶν, σὶ μιὰ προῆ καὶ σ' ἓνα ρυθμὸ ἐψάλαμεν ὄλο τὸ γῆνο πόθο καὶ ὄλη τὴ γῆνη χαρὰ καὶ ὀδύνη, καὶ μ' ἔμας ἀνύψωσαν οἱ ἄνθρωποι ἔως εἰς τὰ θεμέλια τοῦ θεῖου ὄλη τὴ νοσταλγία ποῦχαν τῶν ἀποκόσμων.

Ἄλλὰ τὴώρα νοιώθω πῶς κἀνὶ ὀλοῦναι σὲ χωρίζει ἀπὸ μένα. Ἄρωσι ἄρχισαν νὰ γίνωτα τὰ φίλιὰ καὶ τὰ χάρδια σου καὶ δὲν ἔχουν πλεῖν τὴν πρώτη ὀρημὴ καὶ τὴν πρώτη θέρημ. Πές μου λοιπὸν τί ἔχεις; Ἄχ πές μου, γιατί νὰ νοιώθω ὅτι σὲ χάνω;

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Σφιχτὰ καὶ ἀχώριστα μεσ' τοὺς αἰῶνας, ἄν κισσὸς ἄνλος ἄπλωνα τὰ χάρδια μου γύρω ἄτὸν κορμὸ τῆς ψυχῆς σου, ποθεινὴ, γλυκεῖα κ' ὑποτακτικὴ. Ἡ θήλησις σου ἦτανε ὁ νόμος τῆς ψυχῆς μου καὶ διὰ τὸ πόθος σου μ' ἔκαλοῦσεν ἦτανε μία νίκη γιὰ μένα νὰ σὲ δουλεύω. Ὡσάν τὸν ἥλιο ἀγνή καὶ γόνιμη μ' ἔννοιωνες ἄτῆν ἀγκάλη σου, με τοὺς παλμούς μου νὰ σὲ φωτίζω, με τὴ προῆ μου νὰ σὲ θερμαίνω. Ὡ κ' ἦτανε ἡ εὐτυχία μου τότε ἡ ὑποταγή μου σ' ὄλονα γιατί μέσα μου τὴν ἔννοιωνα ὡσάν μιὰν ἀνάγκη. Θυμᾶσαι τὸ μεγάλο θρίαμβο τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου ποῦ διαλάλησαν ὄλες ἡ ἐποχὲς καὶ ποῦ ἀνυψώθη κἀνὶ ἀπὸ τὴν ὀπέροχη ἡγεμονία τοῦ Παρθενῶνος; Θυμᾶσαι διὰ τὸ Ἄσθηστο Πνεῦμα ἔβγαλεν ἀπὸ τὰ λαμπρὰ μάρμαρα τὴν οὐσία τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὴν ἔφανερέρωσε ἄτοὺς ἀνθρώπους; Ὡσάν μέσα ἀπὸ τὴ Μοῖρα καὶ τὴν Ὀδύνη τῶν ἀνθρώπων ἐβγήκε πλεῖν τέλεια καὶ πλεῖν ἔνδοξη ἡ Τραγωδία; Ὡ ἡ Τραγωδία! Μέσα ἄτοὺς κόλπους τῆς ὡσάν καμμιὰν ἄλλη φορὰ ἔννοιωσα τὴ ζωὴ μου σὲ κάθετης παλμὸ νὰ τὴ ρυθμιζῆ ἡ ζωὴ σου, καὶ ὡσάν καμμιὰν ἄλλη φορὰ ἀφίρωσα ὄλη τὴν ἀγάπη μου ἄτὸν πόθο σου γιὰ μένα.

Ἄπὸ τότε πάντα ἐξήσαμεν ἀγαπημένες, κ' ἐγὼ σ' ἀκολούθησα καὶ σ' ἰδοῦλεψα πιστὴ, μέσα σὶς συναυλίες τῶν Ρωμαίων καὶ μέσ' ἄτοὺς ἕμνους τῶν πρώτων χριστιανῶν, καὶ ἄτὰ ἐλεύθερα τραγούδια τοῦ λαοῦ καὶ ἄτὰ ὄματα τῶν ρωφωδῶν, καὶ ἄτὰ μαδογιάλια καὶ ἄτὰς λεπουργίες, ἄτὰ ὄρατόρια, ἄτὰ μελοδράματα.

Ἦλθεν ὁμως ἐποχή ποῦ κἀκεῖ ἐξέπλητσε μέσα μου. Ἐνα βραβὴ καὶ κορυμμένο φῶς ἐξεχύθη κ' ἔλαμψε 'στὸ μέτωπό μου κ' ἐφύτισε γέμω. Καὶ σὲ εἶδα τότε καὶ μοῦ φάνηκες 'ὡς ξένη 'στὰ μίτια μου, κ' ἐσυλλογίσθηκα, πῶς, τοῖς αἰῶνις ποῦ μὲ εἶχαν σφιχτοδέσει μαζί σου καὶ ἀνατρίχισα. Καὶ τὸ φῶς ἐκείνο ἔξερσε ἀπὸ ποῦ ἔλαμψε, ξέρεις ἀπὸ ποῦ βγήκε; Ἀπὸ τῆ συμφωνία, ἀπὸ τὴν ἐγγυλιότερον ἐποχὴ τῆς συμφωνίας.

Ἦ Θυμίσου τὴ Συμφωνία τοῦ Βετχόβεν! Εἶπε τὸ ἀπάνθισμα ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὰ κορυφώματα τῶν παιδιῶν καὶ τῶν αἰσθηματίων μέσα 'στὴν πορεία τῆς ψυχικοῦ δρώματος, ἀπάνθισμα ὅπου σταματᾷ ἐμπροστί του καὶ διατάζει καὶ ἐποχωρεῖ κἀκεῖ λόγος καὶ κἀκεῖ χρωστικὸ καὶ κἀκεῖ ἀμίλη, καὶ ὅπου μόνον οἱ ἦχοι θροισβεῖον.

Ἡ Συμφωνία τοῦ Βετχόβεν μοῦ ἐφανερώσε γιὰ πρώτη φορὰ τὴ δύναμι μου καὶ τὴν ὑπεροχὴ μου, μοῦ ἐφανερώσε τὴν ἀνεξαρτησία μου. Εἶδα τότε τὰ χέρια μου. Εἶχαν δεσμὰ καὶ μ' ἐβάρυναν . . . Ἐνας πόθος ἀπὸ τότε ἐγεννήθη ὁρμητικὰ μέσα μου, καὶ ὀλοένα ἀξίζει, ἕνας πόθος ἐλευθερίας! . . .

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἦ μὴ παραποιεῖσαι γιὰ τὰ δεσμὰ σου καὶ μὴ ποιεῖς γιὰ τοῦτο, γιατί σὺ σκέψαι δὲν εἶσαι τῆς τυραννίας ἐνὸς δεσπότη, ἀλλὰ τῆς ἀγάπης μῆς ἀδελφῆς. Καὶ βουρε ἐσυλλογίσθηκες ποτὲ ὅτι ἐπάνω μας καὶ ἐπάνω ἀπὸ κἀκεῖ πρᾶγμα στένεται ἡ Μοῖρα, καὶ ὅτι ἡ Μοῖρα σὲ ἔσφραξε σ' ἕμένα ὡς σ' ἕνα ἀναπόσπαστο μαγνητὴ. Φαντάζεσαι ὅτι ἡ ἐλευθερία σου θὰ εἶναι καὶ ἡ εὐτυχία σου, θὰ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς σου; Δὲν αἰσθάνεσαι τὴ χαρὰ, δὲν νοιώθεις τ' ἀγαθὴ τῆς ἐποιουγῆς;

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἐπάνω μας εἶν' ἡ Μοῖρα καὶ 'στὴ Μοῖρα ἐγὼ ἐποτάσσομαι, καὶ μέσα μου νοιώθω ὅτι ἐκεῖνη μοῦχει προσορῆ τὴ χαρὰ καὶ τὸ θρόμβο τῆς ἐλευθερίας.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Μὰ γιατί; Μὰ πὲς μου λοιπὸν, ποιὰ στοχάζεσαι πὸς εἶσαι, καὶ πὸς εἶναι ὁ προσορισμὸς σου ;

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἐγὼ εἶμαι ἡ ψυχὴ ποῦ κρύβεται μέσα σ' ὅλα τὰ πρᾶγματα. Μ' ἕμένα, ὅπου μὲ καμμιὰν ἄλλην ἀδελφὴ μου, ὁ ἄνθρωπος ἀνιχνεῖ τὰ αἶτια ποῦ ζωτικαίνου τὴν ὄλη, καὶ ὅπου ἀνιχνεῖ ἐγὼ τὸν πόθο του, καμμιὰ ἄλλη δύναμις, οὔτε σκέψαι οὔτε ἐπιστήμη τὸν ἀνιχνεῖ, γιατί ἀπὸ μακρὰ 'στὸ σημεῖον ἐκείνο θαρραλεῖται ἐμπρός του ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ὑπεριέρου.

Καὶ ὁ σκοπὸς σου πλανέται ὅπου καὶ ὁ ἰδικός μου, ἀλλὰ τὰ μέσα σου εἶναι ἀδέ-

νατα. Χλωμά τὰ λόγια σου γυρεύουν ν' αναπαροστήσουν 'μπρός 'σὴ σκέψι καὶ 'στὸ αἰσθημα τῶν ἀνθρώπων τὴ ψυχὴ τῆς Ἑλλης. καὶ οἱ ρυθμοὶ σου αἰσθητικοὶ 'μπρός εἰς τοὺς ἰδικούς μου σιγολέγε τὸ ρυθμὸ τοῦ σὺμπαντος. Οἱ ἤχοι μου πάλλουν μὲ τὸν ἴδιο παλμὸ τοῦ κορῆφι βιθναῖ ἢ ρίζα τῶν πραγμάτων, καὶ οἱ ρυθμοὶ μου ζωηροὶ διαγράφουν 'μπρός σὴν αἰσθημα τῶν ἀνθρώπων τὴν ὄψι μορφὴ τῆς 'Ιδέας.

Λέν ἀντικρούξεις σὺ τὸ μεγάλο φῶς καὶ τὸ μεγάλο σκοτάδι, γιατί τὰ μάτια σου τέρπονται νὰ πλαγῶνται μέσα στὸ ἡμίφως. Γι' αὐτὸ κάποτε ἡμπορεῖς νὰ ἰδῆς καθαριώτρου ἀπὸ μένα καὶ ἡ λογικὴ σου νὰ δοῖση ὅ,τι βλέπεις.

'Εγὼ νοιώθω τὴν ἀποστολὴ μου μέσα 'τὸ μεγάλο φῶς καὶ μέσα 'στὸ μεγάλο σκοτάδι. Κ' ἐκεῖ τὰ μάτια μου τυφλώνονται κ' ἡ λογικὴ μου παύει, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου ἀνοίγει καὶ αἰσθάνεται, καὶ ὅ,τι ἡμπορεῖ ἔψηλὸ νὰ αἰσθανθῆ ἡ ψυχὴ, ὁ νοῦς εἶνε ταπεινὸς γὰ νὰ τὸ συλλάβῃ.

Πῆς μου ποῦ ρυθμὸ καὶ ποιὰ φωνὴ καὶ ποιὰ δόναμι θὰ εἴρῃς γὰ νὰ μοῦ παραστήσης τὴ γιγάντεια ὄρη καὶ τὸ γιγάντιο σῆμα τοῦ ὄκεανου, καὶ τὴν ἀπειρη ἀνάπαισι του ;

Ποῦς θὰ σοῦ δανεῖση Κορυβάντων κορτάλα καὶ Τιάνων θυμούς, καὶ ποῦς τὸ μυστήριον τῆς διαμαντένης τοῦ 'Ολέμπου καὶ ἀπέραντης γαλήνης ;

Πῶς θὰ μοῦ παραστήσης τὴν μεγάλη σιγὴ τῶν μεγάλων ἐρήμων καὶ τὴν μεγάλη σιγὴ τῆς ψυχῆς, καὶ πῶς θὰ μοῦ τραγουδήσης τὴν ἔψηλὴ δόνη καὶ τὴν ἔψηλὴ χαρὰ τῶν ἀνθρώπων ; Ξέρεις ἐὸν τὴν μεγάλη μουσικὴ ἔλαξια σοῦ σηκώνεται ψηλά, ὅταν μία ὑπέροχη ψυχὴ, σοῦ βιδυὰ ἔκρυβε 'σὴν μουσικὴ καὶ θεῖαν ἀντιφεγγάν τὸ ὄραμα τοῦ τελείου, βγαίνει γὰ μὴ σιγμὴ, ξαφνασμένη κ' αἰματοστάλαχτη ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν μεγάλη πάλη τῆς γῆνης ζωῆς ;

Καὶ ξέρεις ἐὸν, 'στὸ κορῶφωμα τῆς ἀγάπης, ὅταν ὅλη ἡ ψυχὴ, 'σὴν νὰ θέλλῃ νὰ λυθῆ καὶ νὰ λυτρωθῆ ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς Ἑλλης, θερμοσταλάζει σὸ δύο χεῖλι ἐπάνω, γὰ νὰ τὰ φέρῃ 'στὸ ὑπέριστα φίλημα, ξέρεις ἐὸν τὸν ὑπέροχον ἔμνο σοῦ τονίζον ἀυτά ;

'Ω, ναί, ἐγὼ νοιώθω τὴν ἀποστολὴ μου μέσα 'σὴν μεγάλη χαρὰ καὶ μέσα 'στὸ μεγάλο πόνο !

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Εἶνε τόσον πικρὰ τὰ λόγια σου γὰ μένα, ὅσον γλυκερὰ εἶν' ἡ λιτορεία σοῦ ἀπὸ τὴν πρώτην ἐποχὴ ἀφιέρωσαν οἱ ἄνθρωποι σὴν γοητεία μου καὶ 'σὴν δόναμι μου.

'Απὸ τώρα νοιώθω νὰ γθάνῃ 'σὴν ψυχὴ μου, 'σὴν ἀπὸ μὴ μακροτὴν ἐποχὴ τοῦ μέλλοντος μὴ μουσικὴ καὶ πένθημη ἡχώ τῆς παρακμῆς μου.

Καὶ ὅμως ἀκόμη νοιώθω ὅτι ἐπάνω ἀπὸ κἀθε ἄλλῃ δόναμι μία μορφαία ἀγάπη μῆς σφιχτοδένει, ὅτι ὁ ὀλικὸς σκοπὸς μας ἐκπληρώνεται μὲ τὴν ἔνωσι μας, ὅτι ἄν

σὲ χάσω, θὰ σκιασθῆ γὰ πάντα ἢ ψυχὴ μου, ἀλλὰ κ' ἡ ἰδική σου ψυχὴ θὰ χιόνη ἀπὸ τῆ δύναμί της καὶ ἀπὸ τῆ χάρι της.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Ὁ ὀλικὸς σκοπὸς μας ἐκπληρώνεται ἂν χωρισθοῦμε καὶ ἂν μιᾶς ἑνώσῃ μίνο τῶν δρόμων μας ἢ ἐπαφή, ὅπως ἐνώονται παντοτεινῶ εἰς τὴ ἕνωσί τους ἢ ἀπὸ καὶ τὸ φῶς.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Καὶ ποῦ θὰ συνυπάρχουμε ἔτσι χωρισμένες καὶ ἔτσι ἐνωμένες.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Μέσα σ' ἓνα δράμα μακρονὸ ποῦ φαντάζει θαμπὸ καὶ ἐπίροχον ἄσπαστο στοχασμὸ μου.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἄλλ' ἂν εἰς τὸ δράμα αὐτό, ὅπως φαντάζεσαι καὶ ὅπως ὀρίζεις, εὐρίσκει τὴν ἐκπλήρωσι τοῦ σκοποῦ μας, τότε θ' ἀρηθῆς ὅ,τι σ' ἓνα σιγῆ-ἄνωμα ἀγάπης μᾶς ἐνώνει ἀδιάκοπα ! Ἄρνεῖσαι τὸ μελόδραμα :

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Ναί. Τὸ ποιητικὸ δράμα ποῦ μ' ἔταξαν ἀδιάκοπα νὰ συνοδεύω, ἡ ἐξιδανικευμένη αὐτὴ ἀναπαράστασις μιᾶς εἰκόνας τῆς ζωῆς, μ' ὄλην τὴν εὐαισθητικὴν τῆς ψυχῆ ποῦ τὴν ζωντανεύει καὶ τὴν κινεῖ, τὸ δράμα αὐτό, ὅπως καὶ μία εἰκόνα, ἔχει φῶς καὶ ἔχει ἡμίφως, ἔχει σκιὰν καὶ σκιασάδι, ἔχει ἀσθητήματα καὶ ἔχει ἰδίως ποῦ πρέπει νὰ χάνονται, νὰ βυθίζονται ἴσως μακρονὰ νεφελώματα ἄμφοδός εἰς τὴν σκέψιν τοῦ ἀκροατοῦ, ὅπως σὲ μίαν εἰκόνα, κρύβονται καὶ χάνονται εἰς τὸ βάθος τῆς διδόντης τὰ δευτερεύοντα στοιχεῖα, ἐκεῖνα ποῦ πρέπει νὰ φωτίζονται ὀλιγωτέρον ἄμφοδός εἰς τὰ μάτια τοῦ παρατηρητοῦ, Ἐγὼ φέρνω μόνον φῶς, καὶ πικρὸ, μόνον σκοτάδι, καὶ πικρὸ . . .

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Ὡστε, καθὼς ἐννοῶ, μέσα ἄσπαστον ἐκτύλιξιν ἑνὸς δράματος, κρίνεις κ' ἀισθάνεσαι ἀναγκαῖα τὴν ἐμφάνησί σου, σὲ ὠρισμένα σημεῖα :

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Ναί. Ἐκεῖ ποῦ τὸ αἰσθημα κ' ἐκεῖ ποῦ τὸ πάθος εἰς τὸ δράμα γθίνει εἰς τὸ κορυφωμὴν τοῦ ἀφοῦ ξετυλιχθῆ δλόκληρο, ἐκεῖ πρέπει νὰ φανερωθῶ ἑγὼ, κ' ἐκεῖ νοιώθω πῶς ἐκπληρώνω τὴν ἀληθινὴ ἀποστολὴ μου.

"ὦ ναί! Ἄν εἶμαι ἐγὼ προσωρισμένη γιὰ τὸ αἰσθημα καὶ γιὰ τὴν ἰδέα τοῦ θεοῦ καὶ ἀνίσχυρα ἀκόμη πρωτογεννῶνται, ἐγὼ δὲν εἶμαι γιὰ τὰ θεμέλια τοῦ πάθους καὶ τοῦ αἰσθηματος ἀλλὰ γιὰ τὴν κωρονοΐδα καὶ γιὰ τὸ ἀκρωσιστεφάνωμά τους.

"Ὅταν οἱ ἄνθρωποι μὲ ἐπρωτόβαλαν ἄσὸ δράμα νὰ ἀκολουθῶ ὅσιν δοῦλη καὶ ὅσιν παρῶστη τὰ βήμιατά σου ἀπ' ἀρχῆς ἕως εἰς τὸ τέλος, ἀκούη τὸ ἀποκαλεπτικὸ φῶς δὲν εἶχε ξυπνήσει μέσα μου καὶ δὲν εἶχε ἀναλάβει ἄσὸ μέτωπό μου, κ' ἔφερα ἀγρόγυστα καὶ θεληματικά τὸ βάρος τοῦ ζυγοῦ μου. Μὴ ἦλθεν ἰσχυρὴ ποῦ μὴ νέα δύναμις ἐγεννήθη μέσα ἄσὴν αἰσθησί μου κ' ἔννοησα τὴν πλάνη μου, ποῦ ἐνῶ σὲ ἀκολουθοῦσα μέσα ἄσὸ ποιητικὸ δράμα ἔξαφρα σ' ἔχανα, ἔξαφρα ἔννοησα ποῦ ἕνα χάος ἀνοίγει μεταξύ μας, καὶ ὅσοι ἐψηλότερα ἀνέβαινα ἐγὼ τόσο χαμηλότερα ἔβυθίζεσο ἐοῦ, ξένη εἰς τὸ ἀληθινὸ αἰσθημα, εἰς τὸ ἐπύροχο κορυφωμὴν τοῦ ποῦ ἐγὼ μόνον ἀπέδίδα μὲ τὴν πλειὴν βυθεῖν ἐλόσασαι τῆς ψυχῆς μου.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Γυρῶ μετ' τὴν σκέψι μου ἄσὴν πῶς αἰῶνας ποῦ πέρασαν καὶ ποῦ μὲς ἔνωσαν ἀχώριστα, καὶ ὅσοι προχωρῶ ἄσὴν βιάθη τους, τόσοι ὁ πόρος μου αὐξάνει ἐπειδὴ στοχάζομαι τὸν χωρισμὸν μου ποῦ μοῦ ἀναγγέλλεις. Γυρῶ σὲ νοιώθω πῶς ζητῶ τὸν τελειωτικὸν καὶ τὸν παντοεινὸν χωρισμὸν μου. Μὴ ἄς μου τώρα, ὡς ποῦ ἀκόμα ἡ καρδιὰ μου σὲ λαχταρεῖ ὅσιν ἀδελφὴ τὴν πλειὴν ἀγαπημένην, πορὶ στοχάζεσαι πῶς εἶνε ἡ δύναμις μου καὶ πορὶ ὁ προσωρισμὸς μου;—γιατὶ βλέπω πῶς χαμηλά πολλὰ μὲ ρίχνεις.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

"Ἡ βασιλεία μου ἀρχίζει ἐκεῖ ποῦ τελειώνει ἡ δική σου. Σὺ εἶσαι γεννημένη γιὰ νὰ κυριασῆς τὸ αἰσθημα ἄσὴν ἐκτύλιξι τοῦ ἕως εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ποῦ ὁ νοῦς ἐμπορεῖ ἴσως νὰ τὸ ἀλλόβη, νὰ τὸ ἀναλέσῃ." Ἐως ἐκεῖ εἴδοσκεις ρυθμούς καὶ χρώματα ὥραῖα ἴσως καὶ ἀλληγινά. "Ἐως ἐκεῖ, ἴσως καμμία ἄλλη ἀδελφὴ σου δὲν σὲ ἐπερβαίνει. Εἶσαι ἡ ἀνίκητη καὶ εἶσαι ἡ μόνη ποῦ ἐμπορεῖς μέσα εἰς τὸ δράμα νὰ προηγηθῆς γιὰ νὰ προετοιμάσῃς τὴν ἐμφάνισί μου. "Ὑπερα ὅμοις ἔρχομαι ἐγὼ, καὶ ὅταν ἐγὼ ἔρχομαι, σημαίνει ὅτι τὸ αἰσθημα ἔφθασε ἄσὸ κορυφωμὴν τοῦ, καὶ τὸ φῶς ποῦ ἀπ' αὐτὸ βγαίνει σ' ἔξαφρίζει δλότεια. Καὶ σ' ἔμεινα τυφλῶναι τὴ λογική μου, μὰ ἡ ψυχὴ μου ἀνοίγει καὶ τὸ δέχεται ὀλίγηρο καὶ ποτίζεται ἀπὸ τὴ μέθη τοῦ θεοῦ. . .

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Μὰ ἐκεῖ ποῦ οἱ ἄνθρωποι μὲ ἔταξαν μόνη μου γ' ἀναπιστοιχίῳ μὴν εἰκόνα ἀπὸ τῆ ζωῆ, ἐκεῖ, ἔστω καθήκιο ποιητικὸ δροῖμα ἢ ἔστω πικρὸ, ποῦ καὶ ἀπὸ ποιή- σεις εἶνε, τὸ ἀνέβασμα τῶν αισθημάτων καὶ τῶν παιθῶν, δὲν γίνονται ἔστω κορυφώ- ματα ; Κ' ἐκεῖ δὲν ἦρα ἐγὼ τὴν ἀληθινὴν ἔκφρασι ἔστω ἀπειρίσθαι αὐτῶ ;

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Θαροῦ πῶς ὄχι. Ὅσοι ἐδημιούργησαν εἴτε ποιητικὸ δροῖμα εἴτε πικρὸ μὴ ἀλη- θεια, θὰ ἔσονται σὲ διίφορες καὶ σὲ ἀρισμένες στιγμῆς τοῦς ἡρώας του σ' ἔνα κο- ρυφῶμα αισθημάτων καὶ παιθῶν. Ἐκεῖ ἴσως θὰ ἐνόμισαν ὅτι μὲ τὴ δένταμι σου ἦσαν τὴν ἔκφρασι τὴν ἀληθινὴν αὐτοῦ τοῦ κορυφώματος, ἀλλ' ἡ ἀληθινὴ ἔκφρα- σις ἔμεινε μέσα ἔστω ψυχῆ τους—κ' ἦταν μοναχική.

(Ἐπιτα τοῦ τίλος)

Γεώργιος Λαμπρόπουλος

